

inde til at tænke på at indøve Brahms Altrapsodi, det var klart at Ingrid ville ryge lige luket ind på konservatoriet i Århus med det repertoire. Bagermester Christensen var ikke meget for sådanne fremtidsplaner, og frøken Otkjær måtte bruge adskillige timer såvel som sin hele menneskelige og sociale autoritet, samt påpege at musikken jo også udøves til Herrens ære, før han gav sin tilladelse til at hans datter i hvert fald meldte sig til optagelsesprøven, så kunne man jo altid videre se hvad der ville ske hvis hun bestod. Ingrid kom ikke på konservatoriet, man beundrede ganske vist hendes sikre musikalitet og fine øre, og beklagede så meget des mere at der var drevet grov rovdrift på stemmen, den havde fået et ubehageligt vibrato som det ville være ganske umuligt at rydde bort, den var, for at sige det rent ud, spoleret, musik som sådan var der naturligvis intet i vejen for at hun studerede, altså senerchen, på universitetet, efter en studentereksamen, men drømmen om at blive sangerinde, den kunne hun lige så godt med det samme slå ud af hovedet. Da Ingrid kom hjem efter optagelsesprøven så hun i sin fars fjerne blik at han i sit indre allerede havde afskrevet hende, så det var med en følelse af lykke vældende op i sig at hun kunne meddele, ganske blidt, Jeg tager ikke til Århus. Hun kendte sin far godt nok til at vide at han ikke var den der ville komme med spørgsmål endsige følelsesladede kommentarer, så hun forstod fuldt ud hvad det betød da han senere om aftenen, inden han gik til sin tidlige ro, i forbigående, klappede hende let på baghovedet og stille sagde, Jeg tænkte jo alligevel nok at jeg ikke havde næret en slange ved min barm.

XLII

Da det virkelig gik op for Kirsten Strunge at hendes mor var død før hun selv var halvandet år gammel, at hun for den sags skyld havde haft en mor, hvad det i grunden ville sige, en rigtig mor, og død, var hun ikke fyldt de fem og hendes reaktion var mindst af alt undren. Hun var ganske klar over at med en far eller rettere sagt med en mand som gamle installatør Strunge, var det naturligt at en mor måtte dø, og Kirsten overvejede hvorvidt hun ikke selv burde følge og således må-

ske tilmed finde sin mor. Der var ikke tale om hævn tanker over for hendes far, sådan var det nu engang, men så fortalte den unge pige der lige var blevet fæstet i stedet for den foregående unge pige som havde vist sig at være helt umulig i frøken Friis's øjne, om Wilhelmina, den hollandske dronning, og Kirsten besluttede at det var bedre at blive dronning af Holland end at dø, og da den nye unge pige, som efter et års forløb var blevet fæstet i den foregående helt umulige nye unges pigers sted, for første gang rigtig talte med Kirsten, som hun ligesom tidligere unge piger var blevet ansat til specielt at tage sig af, forbløffedes hun og var benøvet over hendes kendskab til Hollands geografi, ikke alene kanaler og diger og oversvømmelser og træsko og vide blå bukser, men at den største by ikke er hovedstaden. Umiddelbart efter sin hustrus død, og hun havde været femogtyve år yngre end han, havde installatør Strunge engageret frøken Ingeborg Friis som husbestyrerinde. Det var meningen at hun skulle holde et vågent øje med Kirsten, være hende i moders sted var måske lige lovlig meget sagt, men frøken Friis syntes egentlig mere interesseret i sølvtøjet som installatør Strunge til trods for sin hustrus død vedblev at samle, han havde nået de atten til bords, målet var fireogtyve, og desuden, frøken Friis forstod at repræsentere, hun havde stil, det vidste hun, og hvad man så end sagde, det var noget Kirstens mor aldrig havde haft, hvor yndefuld hun ellers måtte have været, så frøken Friis kom hurtigt til den opfattelse at hendes livserfaring var for stor til at burde spildes på blot et barn, og hvortil havde man i øvrigt pigerne fra landet, hvis bare de var lige så gode til at gå i krogene som til at pjanke med en lille tøs ville alt være godt, og Kirsten blev overladt til de nykonfirmerede bondedøtre der fæstedag på fæstedag fæstedes, for i utide at forlade sin plads det var trods alt noget der aldrig kunne falde nogen ind. Installatør Strunge beundrede frøken Friis, hun var den første kvinde, og for den sags skyld også det første menneske, der havde vist sig at kunne holde stand mod hans raserianfald, og i sit stille sind beundrede frøken Friis såvel sig selv som installatøren, den ene for raserianfaldene, den anden for viljestyrken, og Kirsten kom snart til at forstå at for hendes eget vedkommende så vel som for de unge pigers, var frøken Friis blevet den endegyldige autoritet, bortset naturligvis fra raserianfaldene, men de syntes hende, trods deres yderliggående konkretitet, en næsten abstrakt faktor, og det var hende derfor vanskeligt, i sit innerste indre, helt at bøj sig for dem som hun lærte at bøje sig for frø-

ken Friis. Da Kirsten kom tilbage til sin far, efter sit med udmærkelse afsluttede studium og påfølgende kortvarige forliste ægteskab, modtog installatør Strunge hende nådigst, mens frøken Friis under den fortrolige samtale mellem far og datter diskret satte sig bag dem på den lille chaiselong ved karnapvinduet og støjende klaprede på sin rundpind, installatøren nægtede at gå med andet end tykke hjemmestrikkede uldstrømper, fortrinsvis mørkegrå. Kirsten måtte erkende at de fem års ægteskab med den ungarske afhoppede digter, og er det ikke blot halvkriminelle og arbejdssky der forlader deres fædreland når det er størst i nød, ikke havde bragt hende andet end rengøring og formædelse i en af flygtningehjælpens pilatushvidvaskede vesterbrolejligheder, foruden at hun havde forspildt vigtige af sine bedste år idet hendes mand havde været for stolt til at lade hende tjene til deres livs opretholdelse gennem sin uddannelse, og hun havde derfor måttet hutle dem igennem ved at tage plads som konehjælp, selv var han for beåndet til at vie sig til andet end poesien og eksilets fraktionspolitik. I de mellemliggende år, hvor Kirsten i sin vanære ikke havde været i kontakt med det fædrene hjem, var der foruden vekslende unge piger også blevet engageret en husbestyrerinde til frøken Friis, ikke at frøken Friis var flyttet hen i det store værelse ved siden af Installatørens soveværelse, det være sig langt fra, det forbeholdtes stadig eventuelle gæster, frøken Friis kendte sin plads men på den anden side også sine kvalifikationer, så det var den spage frøken Langensø der serverede theen, mens frøken Friis kliprede løs. Kirsten blev bagefter vist op på sit værelse. Det stod som hun havde forladt det, selv kalenderen fra 1949 hang over varmeapparatet, og hun stirrede ud mod den nye Randersvej hvor alle træer i retinet entreprenance var fældet og den gamle modige frøken Schous hus faldet og huskede hende gå hen til de tyske soldater hvis de vovede sig ind i forretningen, stirrede direkte ind i øjnene, med løftet arm pege på døren og på rigsdansk blot sige det ene ord 'ud', med stød og blødt 'd'. To dage efter den fortabte datters hjemkomst afholdtes årets officielle middag. Der var dækket med erantisstellet og sølv til fireogtyve, og frøken Friis viste i uindskrænket virtuositet sine evner til at repræsentere, hun og installatøren styrede måltidet med blikke fra hver sin bordende og borgmesteren lavede spøgefuldheder om waldorfsalaten og viceværtinden i sin tak-for-mad tale. Kirsten gjorde sig klart at hun havde fået den mindst attråværdige bordplads som dame til venstre for adjunkt

Aage Roslev hvis kone lige havde forladt ham og som skulle repræsentere de åndelige værdier, mens hun selv på venstre hånd havde en nybagt reservelægefrue der havde sin mands chef, overlæge Børgesen-Olsen til bords, Kirsten var en falden kvinde. Installatør Strunge var naturligvis for længst ophørt med at være installatør, han benyttede kun titlen, om man kan kalde den sådan, som et lidt ironisk hæders tegn, det var fabrik, det var kommende industriområde, det var ridder af dannebrog af første grad, det var lige ved at være lokal politisk magt, men dertil mente han, trods frøken Friis's udsagte tilskyndelser, dog at føle sig for gammel. Han var inderst inde en svag mand, erklærede frøken Friis ved hans begravelse blot to uger efter den festlige middag, han havde aldrig vovet at tænke på sin egen død og derfor havde han heller ikke lavet testamente, der var blot løfterne, og hvem kan bevise løfter. Heldigvis havde hun jo sine forbindelser, det var ikke alle der slog hånden af hende, der var i hvert fald eet byrådsmedlem som havde en vis svaghed for statelige damer, så hun fik sig en dejlig lejlighed og lidt større end en enlig egentlig er berettiget til, ude på H.C.Andersensvej. Var det ikke et held at De var i byen da Deres far døde, spurgte man Kirsten, og hun bekræftede det men nægtede alligevel at se liget, og valgte ufortøvet at føre firmaet videre skønt det ganske vist ikke netop var hvad hendes embedseksamen havde forberedt hende til. Det hjalp hende sommetider at tænke på gamle patriotiske frøken Schou, og i det daglige kunne hun støtte sig til Ida Langensø. Hun var en hård forretningskvinde, det kan ingen komme bort fra, men dommen over hende mildnedes af beundring for firmaets suveræne udvidelse. Mange mænd tog fejl af hende, de mente at have en verdensfjern lidt forfjamsket kvindelig akademiker for sig, og Kirsten Strunge var naturligvis ikke den der forsøgte at korrigere dette indtryk under selve forhandlingerne, så fejlvurderingen gav sig ofte udtryk i fejlpositioner fra deres side, og firmaets spektakulære ekspansion bremsedes først af Kirstens sygdom. Som alle kæmpede også hun længe imod den multiple sklerose, hverken over for sig selv eller over for frøken Langensø medgav hun at synsforstyrrelser og manglende koordination kunne være andet end momentære stressfænomener, men da hun endelig bøjede sig for diagnosens ubønhørighed blev hun et lyspunkt på sanatoriet, selv i respiratoren bragte hun opmuntring og glæde til medpatienter så vel som til læger og plejepersonale. Mindet om hende bevares i en lille privat udgivet pjeces, forfattet

af lektor Roslev og illustreret af Ida Langensø som stadig sælges såvel i visse af byens boglader som i dens museer.

XLIII

Han var født med århundredeskiftet og på første dag af det nye århundrede, ikke bare et almindeligt julebarn, nytårsbarn, han var et nysekelbarn, var Holger Zennt Marsk Ringvad, og hans far lod champagnepropperne knalde for de tre venner ved Første Nytårsdags l'Hombre-aften, i morgen skulle han se sin nyfødte førstefødte, det havde været en vanskelig langvarig fødsel forstod han på lægen, men han vidste også at hans kone ville have gjort sit yderste, så han jublede og forstod i sin jubel at vennernes sarkastiske bemærkninger om det halve århundrede han selv lige havde lagt bag sig blot var udtryk for deres egen jublen med ham. Justitssekretær Marsk Ringvad fik lidt af et chok da han den følgende formiddag besøgte sin hustru og det lille væsen hun havde skænket livet. Et øjeblik tænkte han på sin mors dødsleje og var ude af stand til at sætte den gråblå tingest der lå i vuggen ved hans kønes seng i forbindelse med sig selv, der var ikke længere tale om en vanskelig fødsel men om at svæve mellem liv og død, og justitssekretæren blev skuffet, så havde hans hustru dog alligevel ikke gjort sit yderste. Naturligvis endte det godt, det skulle det jo gøre, og at fru justitssekretær Marsk Ringvad ikke måtte få flere børn var ægteparret egentlig ikke den streg i regningen andre kunne have ment det ville være, på hver sin side af de seksten år der skilte dem følte begge sig lettede, og atter knaldede propperne, naturligvis af den champagne der lå lagret i kælderen, justitssekretæren var ikke så nyrig at han serverede vin købt i år, for slet ikke at tale om høstet i går, det var dåbsfest, drengen havde vist sig alt til trods at være karsk og sund, og justitssekretæren havde, under påberåbelse af sin fulde juridiske sagkundskab, over for de kirkelige myndigheder insisteret på at han fik mellemnavnet Zennt hvad han forklarede var et gammelt familienavn, en forkortelse af Vinzent med 'z', vel vidende at det i virkeligheden var hans egen særdeles personlige forkortelse af det engel-

ske 'century', men hvis folk kan hedde Noël eller Christmas hvorfor i alverden kan de så ikke hedde Zennt, eller Siècle for den sags skyld, hvorpå han påså at familienavnets viderefører fik den opvækst han som fader mente ham skyldig og hvis idealer ingenlunde lod sig omstyrt af nogen verdensbrand omkring et puslingelands vugge. Hvorledes det gik til at Holger Zennt Mark Ringvad i de første år af sit juridiske studium blev strejkebryder i Skotland stod til en vis grad ham selv uklart, men skønt hans far var gammel, det var med hans fulde billigelse, senere formodede Holger Zennt at det endog havde været med hans implicitte tilskyndelse, de skulle nok vise hvem der var mænd og hvem der var sømænd skulle far og søn, de fandt sig ikke i, desuden, deres stands ære, var det ikke den der stod på spil, og han fejredes da også som helt i det fremmede, ja der var dem blandt lokalbefolkningen som ikke alene tilgav vikingerne men ydermere følte at deres var den rigtige ånd her i det tyvende århundredes blødsødne tyvere der truede med at forkvakle alle sande værdier. Da Holger Zennt vendte hjem fik han ganske vist ikke nogen betonet heltens modtagelse, men de fremmede gæstgiveres produktionshemmelighed bragte han med sig og på dens grundlag kunne han bryde med alt hvad der hed bogstøv og starte et firma som allerede i det halsløse årtis midte begyndte at udgøre en reel trussel for i hvert fald et par af det oprindelige gæstelands fabrikker. Han blev gullasch-baron, af en slags, og skønt hans liv ikke var opkomlingens tog begge forældre dog skarpeste afstand fra bruddet med slægtens akademiske og kongelige embedstraditioner, i en alder af femogtyve, sætte sig selv på aktier, det var så hårdtsindede at hjemmets døre lukkedes for den frafaldne, og havde man anet at firmaet var grundlagt på simpelt ran af åndelig ejendom var de også blevet låst, nu-nøjedes hans mor, i det brev hvori de kundgjorde den eendragtige og unilaterale beslutning, med ordene, Det kunde være blevet Faders Død. Holger Zennt så ikke sine forældre før i nitten hundrede og tredive. Da havde han afværget kriser, forudset og sikret sig mod børskatastrofer, overhalet næsten samtlige gullasch-kolleger, og hans omgivelser formodede hans asketiske livsstil endelig endegyldigt brudt gennem ægteskabet med, netop ikke en Scalapige, men komtesse Laila. Forældrene var naturligvis ikke taget med til brylluppet, og hvis Holger Zennt havde troet at kunne blødgøre dem ved at gifte sig ind i aristokratiske kredse lærte han straks noget andet ved modtagelsen af sin lærde faders belærende redegørelse for komtes-

gende opmærksom på sine svulne led og ymte noget om en fortids strålende karriere som solopianistinde for så ufortøvet at gå over til at tale om sine nor, som hun kaldte dem, for hvis skyld hun havde ofret denne karriere. Det må vel tilskrives påvirkningen af de to dyre flasker årgangsrødvin Elise for første gang i sit liv havde spenderet på sig selv, at hun allerede tidligt på sin ensomme festaften fandt hele den så omsorgsfuldt bevarede korrespondance med frøken Prytz frem og gik i gang med at læse alle de formanende og besværgende breve hun lige siden sin tidlige ungdom havde tilskrevet værd af klenodier, for så med eet og bedugget omhu at give sig til at rive det hele i stykker og i stykker og i stumpers stykker. Derefter begyndte hun at lege med pirlapperne, de var røde af rødvin og blå af blæk og lilla af rødvin og blæk, og de klistrede og de klæbede og med eet var der mønstre og Elise blev siddende den ganske nat, det var som om noget i hendes hidtidige væsen med eet opløstes sammen med rødvinens opløsning af hendes øjeblikkelige forfatning, hun følte sig befriet og vågnede langt ud på anden dag af sit eetoghalvtredsindstyvende år med en hovedpine af en intensitet hun aldrig nogensinde før havde kendt og overvejede et par uger om det alligevel var billedkunstner, specielt collagekunstner hun skulle have været, men forstod snart at det flydende i denne form for sammensætning af papier trouvé ikke på ringeste vis kunne udtrykke hvad der efter femogtredives års forløb var brudt op og havde sprængt sig vej ud. Der kan ikke herske tvivl om at Elise Bach-Christensen som akkompagnatør i de følgende år afstak dybder eller højder, alt efter hvordan man nu vil udtrykke det, inden for sin kunst som kun de færreste har nået, men samtidig kan det ej heller bestrides at hun blev en særdeles særegen og uomgængelig person, med en yderst bestemt, kompromisløs opfattelse, mindre af den korrekte fortolkning som sådan, som om sandfærdigt og uvederhæftigt, ret og slet, eller som hun selv udtrykker det, den selviske og den uselviske indstilling til kunsten, og en overgang var der mange, selv kendte navne, som hadsk beskyldte hende for at have forpurret en succes og forsvor nogensinde atter at arbejde sammen med hende, indtil hun lærte selv at sige nej og trak sig stadig længere tilbage med fjender overalt, uden at ane at hun overalt havde fjender. Naturligvis var der også dem der, sig selv næsten uafvidende, gennem hende følte sig hævet eller måske snarere båret af en kraft de hidtil ikke havde kendt, men det var et fåtal, og de var endnu færre som i længden ind-

lod sig på denne kraft og fulgte den, og dog har netop den bevirket at Elise Bach-Christensen ved noget der for udenforstående kan virke som det rene tilfælde, fik kontakt med en af århundredets største liedersangere. Der har mellem dem udviklet sig et forhold af en sådan natur at det vel ville være en banalitet blot at kalde det venskab, og skønt det står fast at de aldrig kommer til at optræde sammen offentligt, hans stemme har nu en sådan kvalitet at de fleste kun kan tale om afglans, sentimentalt forsøge at lodde dybder som deres lodders snore er alt for stakkede til, eller brutalt beskylde ham for selvforgudelse og pengegridskhed, har det dog været dem muligt sammen at påbegynde en optagelse af samtlige Schubert-Lieder i den højeste tekniske kvalitet som vor tid kan præstere. De er langt fra færdige endnu, i alvorsfuld grundighed arbejder de sig vej, og det siges af de få der har hørt dem at være en af de mest bevægende oplevelser af musikens inderste paradoks, øjeblikkets higen mod evigheden, evighedernes længsel mod øjeblikket, så må man jo blot se om vi andre nogensinde får det at høre, eller om det kun er for fremtidige generationer, eller om de alligevel ikke begge vil fastholde deres forsæt, at tage deres værk med sig i den gravs tavshed der tilforn garanterede musikken dens højeste værd af tidens fyldes tyste tidløshed.

LI

Povl Hestlund forelskede sig i Rita Skrivers efter det historiske optog hvor Rita Skriver havde været Dronning Margretes kammerpige og, med Erik af Pommern på en skammel ved sin side, påset at Dronningens krone sad fast på Dronningens hår hele vejen gennem byens gader lige til Stænderpladsen. Ved den påfølgende lystige og hartad løsslupne sammenkomst hvor byrådets betjente dog påså at intet gik for vidt, inklinerede Povl Hestlund for Rita Skriver og ikke alene dansede de flere af de hurtige danse sammen men også et par af dem hvor man danser langsomt og derfor tættere og nogle ligefrem kind til kind, og da Povl Hestlund spurgte Rita Skriver om der var mulighed for at ses igen svarede Rita at hun jo var i huset hos assurandør Jørgen Mortensens men fru'en ville sikkert ikke have noget imod at han præ-

senterede sig. Povl Hestlund præsenterede sig følgende uge på Rita Skrivets frieftermiddag, fru Mortensen nikkede velvilligt, trods alt var han jo arving til fast ejendom, de gik søen rundt, diskuterede Dronning Ingrid's virke som formand for det danske pigespejderkorps samt roklubbens vikingedåb, og Rita var tilbage så hun kunne gå i gang med kartoflerne præcis klokken kvart over fem. Få dage senere præsenterede Rita også sin gode veninde Birte Jensen for Povl Hestlund og det gik op for ham at det jo var hende der, oven i købet efter at han havde sagt ja til rollen som borger i Visby, så stærkt havde for- søgt at formå ham til at være sendebudet med de forgiftede kirsebær mens hun selv var Mutter Sigbrit, dog kunne Povl ikke andet end undgå at bemærke Ritas næsten rørende omsorg for at han hele tiden kom til at gå i midten og naturligvis altid med hende selv på højre hånd under deres tur i Forstbotanisk Have, så han kunne ikke andet end føle Birtes tilstedeværelse som en yderligere bekræftelse på samdrægtigheden mellem sig og Rita. Det kom derfor som lidt af en overraskelse da Birte ved et senere møde mellem de tre skulle præsen- tere en vis, anderledes kunne Povl Hestlund ikke formulere det, fri- sørsvend Bent Øberg Christensen med den bemærkning at de dog måtte kende hinanden eftersom Bent Øberg jo også havde taget del i det historiske optog, og Povl var efter de fires påfølgende parvise rundgang om Asmild Klosterkirke, vis på at ikke alene måtte Bent Øberg sandsynligvis have været selveste Kristoffer af Bayern i skarla- gensrødt og med snabelsko men at han sikkert også ved den påfø- lgende fest havde danset Rheinländerpolka fornemmere og mere raf- fineret og engelskvals mere følsomt og ømmere med Birte Jensen end han selv nogensinde havde gjort det med Rita Skriver, og det uden at eet eneste hår bortset fra den kokette pandekrølle havde løsrevet sig fra Brylcremen og een eneste sveddråbe fordærvet duften af Esprit de Valdemar, dog berøede den egentlige overraskelse for Povls vedkom- mende på at han efter anden omgang omkring Klosterkirken fandt sig selv så at sige arm i arm med Birte Jensen mens Rita Skriver lakkede agterud sammen med Bent Øberg Christensen. Da Povl Hestlund et halvt år senere følte det som sin skyldighed at lystre pligtens bud og erklære sig over for Birte Jensen, kom hendes nej ham for så vidt som en lettelse. Han havde haft store vanskeligheder ved at holde bekendt- skabet hemmeligt for sin mor og gruet for at hun skulle bringe det i erfarung gennem trediemand samt tilbragt mangan nat med grublen

over hvorledes han selv skulle få det sagt. Alligevel var han også lidt overrasket over afslaget, såvel i betragtning af Birtes rygte fra tiden hos Marie-Luise Döhle på Volden som hendes alder, begge detaljer havde han ganske vist valgt at overse skønt ingen skulle beskyld ham for at have lukket øjnene for dem, og noget nær uforståelig virkede hendes leende nøgterne bemærkning, at hun og Rita altid havde ar- bejdet sammen, som hun kaldte det, og altid væddet om hvem der først kunne blive hvems, samt at begge var lige gode tabere for ingen af dem agtede nogensinde at indgå faste forbindelser, men at der dog var et eller andet der ikke helt var gået som ventet indså han nogle år senere af Birtes hastigt bortvendte blik i samme nu deres øjne mødtes under globrylluppet i Søndre Sogns Kirke da Rita Skriver blev viet til Bent Øberg Christensen. På dette tidspunkt var Bent Øberg Christen- sen ikke alene blevet fyrre og mester men også indehaver af egen for- retning i Gravene, hvor han havde fået pengene fra måtte guderne vide, men måske var Rita Skrivets familie i Sparkær alligevel ikke helt så uformuende igen, og hans egen fars gartneri i Bjerringbro syntes jo heller ikke ganske urentabelt. Da Povl Hestlund så det pralende neon- skilt over den nyindrettede forretning slog det ham at der på een eller anden måde var eet eller andet der ikke helt stemte, og efter at have diskuteret sagen derhjemme og et par måneders overvejelse skulle det blive hans mor som fandt ud af hvad det var, Frisørmester Bent Øberg stod der, og i virkeligheden hed Bent jo slet ikke Bent Øberg men Bent Øberg Christensen, så forelå der ikke noget i retning af do- kumentfalsk, var det ikke bedrageri og svig for slet ikke at tale om falsk reklame. Det er klart, Povl Hestlund fik medhold ved domstolen da han lagde sag an, det var ikke engang Bent muligt at appellere til Landsretten, og sejrtrigt betragtede Povl skiltet over frisørsalonen som det nedtoges, intet havde Bent og hans Rita at stille op, og at de så er- stattede det gamle med et nyt og dertil lyseblåt hvorpå der stod frisør- mester Bent Øberg med store bogstaver og Christensen med ganske små og tilmed krøllede nederst i højre hjørne, nej det var ikke foragt for retten, det var hans og Rita Øberg Christensen født Skrivets tilsi- desættelse og personlige fornærmelse af Povl Hestlund og hans mor, men de kunne vente sig de to, en Hestlund lader sig ikke sådan slå af marken.

var der, de diskuterede den politiske situation, de vidste at de var uenige og enedes som englænderne om at enes om at være uenige, og de vedblev at være uenige, og derefter lagde Hugo Mosebach hovedet i Valborg Bæks skød, han sad nu i højre hjørne af den dybtrøde sofa, hun i venstre, og de blev siddende næsten ubevægelige en halv times tid, hun blot strøg ham over tinding, kind, hage, blot indåndede hans duft, følte hans hår. Deres møder, ja på eet eller andet tidspunkt skulle de jo høre op, det vidste begge, de var voksne mennesker, krigsen var for længst brudt ud, besættelsen, Valborg Bæk måtte gå under jorden, hun advarede Hugo Mosebach mellem linierne så han ikke næste uge skulle komme og måske løbe i en fælde, og Hugo Mosebach løb først atter på hende engang tidligt i halvtredserne, en sen forsommerferiemiddag på Sct. Mathiasgade, på fortovet lige over for Handelsbanken. Sæd og skik havde i mellemtiden ændret sig så meget at det føltes ganske naturligt for ham at skrå over gaden og spørge hvordan det gik, ingen ville længere finde det så påfaldende igen at se ham i samtale med en kvinde der ikke tilhørte hans sociale omgangskreds, og Valborg Bæk svarede at det i og for sig gik sådan da men man blev naturligvis ikke yngre med årene og tilføjede i velkendt bramfri klassebevidsthed at man på mange måder af og til godt kunne længes efter varmen fra en mand og duften, Men du har jo dit på det tørre, og Hugo Mosebach var ikke ganske klar over om hun hentydede til Magda eller til hans økonomiske situation, så han blot svarede at det naturligvis heller ikke altid var lige let for ham, og det blev sidste gang de sås. Efter landsretssagfører Birger Christiansens begravelse trak Hugo Mosebach sig nogle minutter tilbage på kirkegården, det var en gammel ven han havde mistet, han ville gerne være alene et øjeblik før al hurtumhejst nede på Missionshotellet, han gik stille om, læste navne på gravstenene, alle de gamle venner, bekendte, patienter, og han læste navnet Valborg Bæk. Det fik ham til at studse, kender jeg ikke nogen af det navn, var hans første reaktion, men der var ingen grund til at stikke sig selv blå i øjnene, han vidste allerede, det kunne jo ikke være andet end netop den Valborg Bæk han netop havde kendt. Den var ham ganske ufattelig, ikke tanken om at hun kunne være død, han havde længe haft en fornemmelse af at det var hun nok, men derimod at hun skulle have ladet sig begrave i indviet jord, og endnu mærkeligere forekom det ham at hun skulle have en sten på sin grav, Valborg Bæk og så gravsten, var det ikke en contradictio in

adjecto, kunne hun selv have forestillet sig et mere klassesvangert fænomen, et udtrykstsærkere symbol på borgerlig undertrykkelse og udbytning, men mest af alt forbløffede det ham at se et navn på en tidligere afdød, og under hendes eget plejede man da ikke at sætte først afdøde øverst, medmindre det altså drejede sig om hustruen. Hugo Mosebach kiggede nærmere, skønt han i grunden var ganske klar over hvem det måtte være, brevet dengang, den hvide bænk på Borgvold, sønnen, den frafaldne, og så tænkte han på om Valborg mon alligevel var gået op til graven, regelmæssigt, havde plejet den, sørget for grandækning om vinteren, røde juletulipaner, måske hun selv havde valgt stenen, eller havde hendes søns skæbne også efter hans død været hende så ligegyldig at det havde været hende ligegyldigt om han var kommet til at hvile i indviet jord eller ej og om det tilfældigvis var anbragt en sten på hans grav, og kunne man for øvrigt dengang hvile i anden jord end indviet, men hvorfor var der så sikret plads også til hendes navn, og oven over hans, det ville jo slet ikke have lignet Valborg. Hugo Mosebach fandt aldrig noget svar men grundede længe, til sit livs slutning kan man for den sags skyld godt sige, på hvor lidt vi mennesker, når alt kommer til alt, ved om hinanden.

LXXXVI

Nok var de kommet af små kår, var både direktør Preben Jørgen Nielsen og hans kone, og så små at de ikke engang havde fundet det umagen værd nogensinde at fundere over hvis der var mindst, men allerede som forlovede blev de enige om at der er ting som ikke nødvendigvis behøver at svide til et menneske for hele resten af dets tilværelse, og da de som nygifte og ganske unge flyttede fra Skelhøj ud til Viborg endnu mere enige om at det heller ikke skulle komme til at gøre det. De havde gået til præst, og deres præst følte sig ærligt forpligtet at kende mens de gik til præst, og deres præst følte sig ærligt forpligtet over for ungdommen og i særdeleshed det opvakte par, han bødede på deres korte skoletid, kultur, dansk kultur, almen dannelse, og er det så i den forbindelse strengt taget nødvendigt at nævne navnet Grundtvig, for slet ikke at tale om J.P.Jacobsen, det ville dog være at

drive det lidt for vidt, direkte fordærveligt, og når man tilmed havde en digter som Blicher, og her fra egnen, stod Skelhøj ikke ligefrem på tryk i en af hans noveller, og både Preben Jørgen Nielsen og Miriam Sørensens kom hurtigt og kategorisk til at skatte kulturelle værdier og fatte at materielle goder først og fremmest var adgang til de åndelige. De arbejdede hårdt og samdrægtigt i deres lille forretning, børn skulle der først sent blive tid til, for de vidste at sydede der noget i begges årer da var det handelsblodet, og så skete det, skulle de slå til, den store forretning i Vestergade, turde de slå til, de slog til, konkurrencen var nok hård men de vidste hvad de stod for og kendte deres evner, Viborg Glas- og Porcelæns Magasin som de døbt den efter københavnske forbilleder, 'Vi har ikke udsalg i udsalgstiden vi har udsalg hele året rundt', og Preben Jørgen Nielsen godtoges og modtoges i byen, han betalte sin skat med glæde og krøb stadig opad og opad i skattebogen, så da han blev medlem af logen var han blandt byens ti første skatteydere, og da han lærte moderne kunst at kende og at skatte og at forstå begrebet mæcen var han blandt de fire første, og fru direktør Preben Jørgen Nielsen læste om Kellinghusenfajance og lærte at søge og at samle, deres glæde var ægte, deres kundskaber fordybedes, deres omgangskreds udvidedes, naturligvis var der ikke noget der hed eftermiddagsammenkomst med byens fruer, men til gengæld var der de halvårige middagselskaber og de blev inviteret igen både hos trikotagehandler August Mortensens og gamle kartoffelgrosserer Eriksens og slagtermester Mikkelsens og senere hos fru kernerne Ørnsholt og bankdirektør Erik Max Müllers hvor de en aften skulle træffe herr og fru fuldmægtig i Hedeselskabet Børge Gøbel samt herr og fru landsretssagfører Poul Agerkilde-Ho, og man begyndte at forestille sig fede jorde og gårdmandshjem og Grundtvig og folkeånden når man spekulerede over deres baggrund, og naturligvis ville det aldrig være faldet dem ind at lyve, men direkte modsige behøver man jo heller ikke. Til daglig levede Magasin-Nielsens i troskab mod deres nøjsomme herkomst og konfirmationspræsts ord, de retter der stod på bordet var de karrige jyske, som snarere end nogen sinde at have gjort nogen nogen skade tværtom havde bidraget til at opbygge slægtled på slægtled af stovteste hedeboer, og da børnene endelig kom følte de det kun alt for ret at de ikke i utide skulle lære denne verdens vellevned og forlokkende ødselhed at kende, der var vigtigere værdier såsom malerkunstens, musikkens, det skrevne

ords, sølvvøjets, stentøjets, så det blev for så vidt noget af et vendepunkt da Anne-Hedvig Danielsen, iøvrigt en halvkusine til fru pensioneret overpakkemester Glud-Petersen der havde kendt Miriam fra hun ikke var større end som så, efter herr de Forchelet-Odonts sørgelige død, netop gennem sin halvkusine, lod antyde, ikke naturligvis at hun havde brug for det, det være sig langt fra, men noget at leve for, en ungdommelig og energisk kvinde som hun, endnu ikke fyldt de femogtres, en opgave her i livet, og selsagt et herskabeligt hjem, først og fremmest herskabeligt, og det var en selvfølge at der var unge piger til det grove, desuden havde fru Overpakkemesteren også overvejet, og det var på fædrene side at hun var halvkusine, hvorvidt der ikke kunne slås en dør ind mellem de to drengeværelser, Overpakkemesteren mente ikke at der var tale om nogen bærende konstruktion, så der ligefrem blev noget i retning af en lille selvstændig lejlighed til fru Danielsen, nu da der kun var Karen tilbage derhjemme. Af de tre i familien var det vel netop hende som mest nød de ændrede spisevaner efter at fru Danielsen var draget ind med chatol og den håndmalede vase med isflugten fra Den Kongelige, ikke at hun som sådan havde noget imod byggrynsvællingen og det panerede flæsk og den brændende kærlighed og de arme riddere og bondepigen med slør, men det var dog noget andet når hun hørte sin mor temmeligt få forklaret udtryk som bardere blanchere glaserer lière, samt at herr de Forchelet-Odon især havde værdsat fru Danielsens kartofler à la Maître-d'hôtel og hendes joinvillesauce, vinene var det selsagt herren i husets opgave at tage sig af. Det er klart at også herr og fru direktør P.J. Nielsen respekterede fru Danielsens regulativer, men uden i så og så mange ord at sige det direkte blev det for deres vedkommende dog frem for alt theen i pausen klokken halv fem om eftermiddagen de fandt ikke alene behageligt men også moralsk uimodstrideligt uangribelig, for lidt besynderligt var det nu trods alt ikke alene at måtte ændre spisevaner men tilmed at skulle nyde spiritus så tidligt på aftenen som klokken seks, i det hele taget nyde spiritus til daglig, på den anden side, meget behøvede man jo ikke at indtage, og Karen fik en danskvand, eller mineralvand som fru Danielsen kaldte det, i sit sølvbæger, fru Danielsen ville ikke mene at barnet fordærvendes ved at se sine forældre drikke alkohol, det var jo i grunden en form for druesaft, den ædle drue som man sagde, og efterhånden begyndte både herr og fru Magasin-Nielsen da også at vænne sig til vi-

nen og til at spise brød, og det franskbrød, til maden i stedet for kartofler og endda brød til kartofler, som de havde vænnet sig til Blicher og senere Grundtvig og Kellinghusen og det non-figurative og Meisen og Waterford og Viktor Schiøler, og direktør P.J. Nielsen kom ikke blot til at stå blandt byens tre første skatteydere men takket være frøken Danielsens også blandt dens tre bedste vinkendere, og de halvårslige middagsselskaber, ja om de ikke var ganske som i sin tid hos herr de Forchelet-Odon, vidfulde begyndte de alligevel at blive, og at frøken Danielsens så kostede, er det ikke noget man må tage med, hun forlangte ikke meget til sig selv, men husførelsen blev så een uges husholdningspenge var som eet års dengang derhjemme, helt stolte ville Far og Mor nu ikke have været, når bare man tænkte på forbruget af våde varer. Det var samme sommer som Karen endelig var gået i sig selv og til efteråret ville begynde at studere ved universitetet i Kongens By at herr og fru Magasin-Nielsen enedes om at de egentlig for første gang i deres liv burde unde sig en ferie, og skulle da Frankrig, vinen og gastronomiens hjemsted, ikke være deres sande mål. Ganske vist skuffedes fru Magasin-Nielsen en smule over frøken Danielsens velkølige reaktion da hun meddelte hende deres planer, men det havde nok noget med herr de Forchelet-Odon at gøre, forsøgte hun at berolige sig selv og sin mand som de i deres Citroën kørte ad Tysklands stadig skumplende motorveje og deres eventyr begyndte at forekomme dem mere og mere tvivlsomt og til det dumdristige uoverlagt, bare den måde frøken Danielsens havde set på dem på, og da de andendags formiddag i nærheden af Heidelberg forskræmt havde blinket ud i venstre kørebane og alligevel var blevet blinket og dyttet på plads igen af en stor sort Mercedes som tilmed havde nummerplader fra Odense, enedes de om at ved næste udkørsel ville tiden være inde til pause og eftertanke, så de kørte ud, og de kørte ind i en lille landsby, og selv om der stod Restaurant over det lille gæstgiveris vinduer var de på det rene med at det ikke nyttede at vente fransk cuisine og frøken Danielsens lifligheder, man vidste på forhånd hvad tysk mad vil sige, men noget måtte de jo have at spise og de skulle iøvrigt også først og fremmest overveje deres situation på rejsen og her i livet. Alene duften da de kom ind, de skævede til nabobordene, var det ikke medisterpølse, og folk så tilmed ganske venlige ud, der var endda et par herrer i jakkesæt og hvid skjorte og slips, ægte medisterpølse, det som frøken Danielsens kun viste dybeste foragt for og konsekvent

hævede var udsolgt hos slagter Mikkelsen, og kål, havde gamle Jensenes Sørensen ikke haft sin egen særlige opskrift på surkål, hedeboernes surkål, hvornår havde de sidst set surkål, og kartofler, netop ganske almindelige kartofler, måske lidt meledede men var det ikke netop sådan kartofler skulle være, og, kunne det være andet, brun sovs, brun sovs, det som altid havde fået maven til at vende og næsen til at rynke sig på frøken Danielsens, opbagt sovs, hvad frøken Danielsens påstod end ikke at kende opskriften på, det *var* opbagt sovs, og øl i store glas og ikke årgangsvin i små, direktør P.J. Nielsen og frue pegede blot på nabobordet og sagde, Det samme, på rigsdansk, De' sam, gentog de på jydsk, og så blev de forstået. Middagssolen virkede stærkere end nogensinde da de trådte ud af restauranten, de missede imod den, den syntes at bringe dem til at vakle mod hinanden, og for første gang i årevis greb de hinandens hænder, gik de hånd i hånd, svingende med armene. Nu er jeg møt, sagde fru P.J. Nielsen, Det er jeg også, ville herr P.J. Nielsen have svaret men han var så møt at han blot gav hendes hånd et ekstra kraftigt tryk. De satte sig ind igen i deres Citroën, de kørte tilbage til motorvejen, direktør P.J. Nielsen sad ved rattet, Det var dog utroligt varmt, bemærkede de til hinanden, og spørgsmålet er om de ikke begge på mere eller mindre samme tid er faldet i søvn, i hvert fald formodedes dette at være årsagen til at bilen med temmelig stor fart drøned ind i en motorvejsbroplille, slyngedes over i modsatte vejbane, heldigvis dog uden at støde sammen med nogen modkørende, og heldigvis, for dem selv, var både herr og fru Magasin-Nielsen død på stedet, ellers ville de vel begge være endt i rullestol.

LXXXVII

Gustav Bøghs venstre ben var trekvart centimeter kortere end det højre, naturligvis var det ikke noget man sådan lagde mærke til, van-skabt ville være det sidste man kunne kalde ham, og hans gang var elegant, men selv var han sig sin defekt så bevidst at han aldrig nogensinde købte sine bukser færdigsyet, i løs vægt som han kaldte det,

kunne andet end overhøre det kunne ikke andet end nikke og mumle noget om hvor dybt man dog er sunket om mor havde vidst at man var tvunget til at spise på pensionat, hvorefter Marie-Louise atter viste sin evne til moralsk at afstive et selskab af gode danske mænd og kvinder ved at istemme I Danmark er jeg født, til Ingvar Busks og den henrivende Irene Lynggårds skræk dog på den gamle melodi med de umulige intervaller, hvorefter man opmuntrer gik udenfor for at trække en smule frisk luft før man for sidste gang atter skulle gå om bord i Menneskeæderen. Det var en herlig klar aften og temmelig sent og frøken Lerhøj måtte udbryde, Se stjernerne, og landsretssagfører Birger Christiansen der om ikke direkte var hobbyastronom så dog ganske godt himmel- og kulturkendt måtte nynnende svare noget i retning af at dér blinkede Sirius dér Orion, hvorefter han alvorsfuldt løftede blikket mod den danske sommerhimmel og udpegede Karls-vogn og Nordstjerne og Syvstjerner og Sommer trekant for frøken Lerhøj og spøgefuldt sagde at frøken Lerhøj skulle prøve engang en stjerneklar vinternat at bøje nakken bagud og stirre stift op på Cassiopeja og så forestille sig at hun så nedad, og de fjernede sig mere og mere fra Menneskeæderen, og så kom den lille frøken Toftlund og kaldte dem tilbage, og frøken Lerhøj sagde ligefrem koket, Åh men De afbrød os jo, landsretssagføreren og jeg var ude og kigge stjerner, og landsretssagfører Birger Christiansen så helt forbløffet på frøken Lerhøj og indskød så, Men stjernerne, frøken Lerhøj, dem bærer De jo på Deres skuldre, og leende smilende nikkede han mod hendes uldstola med de store applikerede blomster, hvorefter alle atter samledes i Menneskeæderen. Vejen tilbage var nok den lystigste frøkenerne Toftlund nogensinde havde oplevet på deres skovtur, landsretssagfører Birger Christiansen lagde for med alle de riger og lande, selv den ellers så mutte købmand Adolf Hjøllund der altid fik maden serveret separat og en halv time tidligere end de øvrige brumlede en oktav dybere brumbassende med, det var alle de dejlige sange sunget med nogle af byens bedste stemmer i et øjeblikkets glæde og uden tanke på musikalske fraktionsdannelser, ja også ostegrosserer Hauer stemte i og viste sig at besidde en særdeles nydelig lys baryton, gik den ikke li-
gende i retning af den æterisk gracile danske tenor måtte den henrivende frøken Irene Lynggård spørge først sig selv og dernæst den tidligere landbrugsminister personligt, ganske vist først og fremmest med tanke på sin far, om hun dog blot kunne gøre ham de år yngre, ak

hvilken stemme var ikke gået tabt i landsarkivar Ole Lynggaard. Stadigt syngende steg man af bussen foran pensionatet, De skal ikke være bekymret, gik frøken Bloch-Nissen i al myndighed hen til herr Hauer, de havde alligevel kendt hinanden fra sin tid, Hverken for fotografiet eller for tegningen de bliver såmænd bare gemt hen i arkivet på et eller andet søfartsmuseum, helt hvorfor hun sagde netop det, var hun ikke klar over og fattede først sit forudsyn da hun en halv snes år senere erfarede at Skov-Nielsen sandsynligvis havde været med til det med Den lille Havfrue. Ingen forventede naturligvis at frøkenerne Toftlund nu skulle gøre mere end blot give hver enkelt hånden og takke dem for at de var kommet og var taget med og modtage alles tak for i dag og for en vellykket tur, og trods nattens stilhed råbte man et trefoldigt leve for Hans-Carlo at han havde bragt dem levende tilbage, hver gik til sit, og frøkenerne Toftlund anviste ostegrosserer Hauer et af værelserne oppe under taget, Det er jo næsten som i gamle dage, bemærkede han da han sagde godnat og gik op ad den knirkende trappe, og som altid efter deres skovtur sagde den store frøken Toftlund til den lille før hun slukkede lyset over deres forældres senge, Ja så blev det jo alligevel, som Herman Bang ville have sagt, en dejlig dag, men Ellida Toftlund var allerede for længst faldet i søvn, netop som deres mor.

C

Allerede første dag i skolen var Povl Hestlund gået hen til Anton Rasmussen og havde sagt, Skal vi ikke være venner, ja helt sådan kunne han jo ikke formulere det i seksårsalderen, men noget i den retning, og hvor blid Povl end var, de andre havde straks fattet, hvis de begyndte at true Anton så ville Povl være der, det var tilstrækkeligt at han blev kaldt Bamse og var den højeste og bredeste i klassen. Anden dag havde Povl sat sig ved siden af Anton, om han havde overtalte Helge Stisen til at bytte eller blot taget hans plads stod ikke helt klart, men eleverne var nu een gang anbragt i alfabetisk rækkefølge, kun et brev hjemmefra ville kunne ændre dette forhold, og den seminarieud-

dannede frøken, fru Bloch-Nissen, moderen til dydsmønsteret Louise Eleonora og Agnete eller Mutter-Skrap, kunne vel forestille sig hvilket brev der ville komme fra fru gårdejer Hestlund hvis der her afveges fra regelen, så Povl måtte flytte tilbage igen til Peter Hundahl. Om onsdagen tog Povl Anton med hjem. Han havde spurgt om han ville og ikke undret sig hverken over at Anton ikke skulle bede om forlov eller at ingen ventede ham tilbage, og Povls mor satte god nærende kost frem for begge, og endda lidt ekstra til Anton, for hun kunne kun fryde sig over dette bevis på sin søns kristne sind, indtil det gik op for hende at han betragtede Anton som sin bedste ven. Povl forstod ikke sin mor, og for den sags skyld heller ikke sin far, man skulle dog holde hånden over de små og nødstedte, men så forklarede de ham at det jo ikke var tilstrækkeligt bare at være fattig og svag, der var også noget der hed selvforskyldt, og Povl var klog nok til at forstå, men det betød alligevel ikke at han ophørte med at beskytte Anton, og Anton opdagede aldrig, og måske det ikke engang gik rigtigt op for Povl selv, at Povl som tilfældigt et par år dagligt fulgte ham på afstand helt tilbage til Rotterederne, som de kaldtes, Povls skolevej havde nu een gang aldrig taget ham den lige linie mellem to punkter. Povl Hestlund blev boende i barndomshjemmet der sluttelig kun var gård af navn og firelænget strukturer, efter sine forældres død, men sluttelig blev det for meget at holde selv for ham, til trods for løftet til sin mor, nej han vidste Moder ville have forstået, og han var desuden igen og igen blevet opfordret, endda sat under et vist pres, han solgte, men fik oprigtig talt ikke så meget igen for ejendommen. Det var naturligvis ikke særlig morsomt for ham at se barndomshjemmet bygges om, fredningsmyndighederne havde forlangt at facaden blev stående som den var, men det er klart, det er nok at en enkelt lille buldozer lige kommer til at røre ved noget og så er den facade røget, og så forlangtes det blot at den skulle genopføres i samme stil, og stil og stil, men hvad der vel skar Povl mest i hjertet, inde midt på gårdspladsen havde der oprindeligt stået et kastanietræ, som de dog havde været nødt til at fælde allerede i hans barndom, og i stedet var der blevet plantet stikkelsbærbuske, fire forskellige sorter, for Pouls mor elskede stikkelsbær, og under dem var der skovbund, den herligste skovbund, først erantis, så vintergækker, så krokus, og til sidst kom anemonerne, det var som et hvidt tæppe hvide anemoner. Nu kommer den fagre tid jeg længtes så længe, havde Pouls mor hvert år sagt når hun så den første

nyudsprungne spæde blomst, og Poul havde aldrig helt nænnet at fortælle at det var violerne han holdt mest af, og det lille sølvbæger, når hun satte dem hen i det lille sølvbæger ved siden af fotografiet af hans far, og så en dag da han kom forbi og kiggede ind havde de lagt alle murstenene til facaden midt i bedet, men det gjorde nu ikke noget, forklarede de, der skulle alligevel laves parkeringsplads og lægges rigtige gammeldags brosten over det hele, men ellers var de tiltalende, Povl kunne komme forbi når som helst og se forbedringerne, det ville sikkert glæde ham at der atter kom liv i den gamle gård, og alle de familier der ville blive plads til i alle de mange ejerlejligheder, og dér havde han tullet ene om. Allerede før ombygningen var afsluttet havde Povl Hestlund dog fået andet at beskæftige sig med, han var nygift. Han havde i avisen fået øje på meddelelsen om sin gamle skolekammerat Anton Rasmussens død, Tragisk arbejdsulykke på skibsværft, begravelsen ville foregå i Viborg, i en pludselig indskydelse havde han besluttet at gå med, og det var ved den lejlighed at han traf Antons tvillingesøster Anna. Nok havde han hørt om hende, men først nu gik det helt op for ham hvorfor han aldrig havde set hende, hun havde jo måttet ligge i sengen hele sin barndom, noget med ryggen, nu sad hun i rullestol og efter Rotteredernes sanering også i beskyttet bolig. For første gang i sit liv oplevede Povl hvad kærlighed var, og han blev klar over at det han tidligere havde følt i sådanne situationer måtte kaldes ved andre navne, i Ketty Bang-Hansens et pænt men misvisende, i Birte Jensens slet og ret et grimt. Skønt både han og Anna var godt op i årene, satte Anna Povl og hans samvittighed på hårdeste prøve før hun tog ham, hvad han ville, hvad han søgte, hvad han så i hende, atter og atter måtte han besvare hendes gennemboerende spørgsmål, penge havde hun ikke, det vidste begge, kun sin invaliderente som naturligvis ikke gik i arv, og Povl var jo formuende, så det kunne det altså ikke være, men hvad så, og begge grublede, nyrer og hjerte ransagedes, utilstået kærlighed til hendes bror, erstatning for hans mor, skyld over barndomsfortrin, kedsomhed efter at gården var afhændet, forsinket protest imod forældrene, udjævnelse af klasesforskel, for det var vel ikke fordi Anna simpelthen var invalid, og hvis det simpelthen var fordi hun var invalid hvorfor så, hoveren over at hun var invalid, ønsket om at plage hende fordi hun var invalid, ønsket om at pleje hende fordi hun var invalid, ønsket om at vise hvem der i hvert fald ikke var invalid, og det var vel Povls manglende evne

til at desvare hovedparten af spørgsmålene og til at mærke mistroen bag alle, der gjorde at Anna sluttelig gav efter og indvilligede og heller ikke siden hen, da de var blevet gift, kunne hverken hun eller Povl finde nogen anden grund til hans ønske om at ægte hende end kærlighed, og med denne hans kærlighed syntes Anna at opdage at hun der hidtil kun havde kendt had også selv kunne fatte kærlighed. Så mange år igen fik de ganske vist ikke lov til at være hos hinanden og være noget for hinanden, men nok dog til at vide at de aldrig ville beklage atter at skulle føjes sammen, tværtom, i sine lange år som enkemand, glædede Povl sig ved tanken om at han hos Herren skulle møde sin værkbrudne Anna der havde skænket ham den smukkeste tid i hans liv, og at de sammen skulle overvære det øjeblik da Frelseren siger, Stat op, min datter, din tro har frelst dig, tag din seng og gå, og i Hans nådeslys ville Anna lysende rejse sig af rullestolen og slutte Povl i sin favn.